

C-237/20. sz. ügy**Az előzetes döntéshozatal iránti kérelemről a Bíróság eljárási szabályzata
98. cikkének (1) bekezdése alapján készített összefoglalás****A benyújtás napja:**

2020. június 5.

A kérdést előterjesztő bíróság:

Hoge Raad der Nederlanden (Hollandia)

Az előzetes döntéshozatalra utaló határozat kelte:

2020. május 29.

Felülvizsgálati kérelmet előterjesztő fél:

Federatie Nederlandse Vakbeweging

A felülvizsgálati eljárásban ellenérdekű felek:

Heiploeg Seafood International BV

Heitrans International BV

Az alapeljárás tárgya

A 2001/23 irányelv 5. cikkének (1) bekezdését átültető nemzeti jogszabály szerint egy vállalkozás csődöt követő átruházása esetén a munkaszerződésből eredő munkáltatói jogok és kötelezettségek nem szállnak át a törvény erejénél fogva a kedvezményezettre. Az alapeljárásban vitatott, hogy ez a kivétel akkor is alkalmazandó-e, ha a fizetéképtelenné nyilvánított vállalkozás átruházását egy úgynevezett „pre-pack” keretében már a csőd megállapítása előtt előkészítették (a „pre-pack” fogalomról lásd a 2. és 3. pontot).

Az előzetes döntéshozatal iránti kérelem tárgya és jogalapja

Az EUMSZ 267. cikk szerinti előzetes döntéshozatal iránti kérelem csőd „pre-pack” keretében történő előkészítésére vonatkozik. Az Európai Unió Bírósága (a továbbiakban: Bíróság) a 2017. június 22-i Federatie Nederlandse Vakvereniging és társai ítélet (C-126/16, EU:C:2017:489) alapjául szolgáló körülmények között megállapította, hogy a 2001/23 irányelv 5. cikkének

(1) bekezdése szerinti, kivételre vonatkozó rendelkezés pre-pack esetében nem alkalmazandó. Kérdéses, hogy más-e a helyzet a jelen ügyben adott körülmények között, és e rendelkezés ennél fogva mégis alkalmazandó-e.

Az előzetes döntéshozatalra előterjesztett kérdések

1. Úgy kell-e értelmezni a 2001/23/EK irányelv 5. cikkének (1) bekezdését, hogy azon feltétel, amely szerint „[a] csődeljárás vagy ezzel egyenértékű más [...] fizetésképtelenségi eljárás [...] az átadó vagyonának felszámolása céljából indult”, akkor teljesül, ha
  - i. az átadó csődje elkerülhetetlen, és az átadó ennél fogva ténylegesen fizetésképtelen,
  - ii. a csődeljárás célja a holland jog szerint az, hogy az adós vagyonának felszámolásával elérjék valamennyi hitelező jövedelmének maximalizálását, és
  - iii. a csőd megállapítása előtt egy ügynevezett pre-pack keretében előkészítik a vállalkozás (egy részének) átruházását, és azt csak a csőd megállapítását követően hajtják végre, mindamellett
  - iv. a bíróság által kirendelt kijelölt csődgondnoknak a csőd megállapítása előtt valamennyi hitelező érdekei, valamint társadalmi érdekek, mint például a munkahelyek megtartásához fűződő érdek figyelembevételével kell eljárnia, amit a szintén a bíróság által kirendelt kijelölt csődbírónak kell felügyelnie,
  - v. a pre-pack célja az, hogy az ezt követő csődeljárásban lehetővé tegye a felszámolás olyan módját, amelynek során az átadó vagyonához tartozó „going concern” vállalkozást („folyamatos vállalkozást”) (illetve annak egy részét) eladják, hogy elérjék valamennyi hitelező jövedelmének maximalizálását, és hogy a munkahelyek lehetőleg megmaradjanak, és
  - vi. az eljárás formája biztosítja, hogy ez a cél ténylegesen irányadó?
2. Úgy kell-e értelmezni az irányelv 5. cikkének (1) bekezdését, hogy az a feltétel, amely szerint „[a] csődeljárás vagy ezzel egyenértékű más [...] fizetésképtelenségi eljárás [...] az illetékes hatóság [...] felügyelete alatt zajlik”, akkor teljesül, ha a csőd megállapítása előtt a vállalkozás (egy részének) átruházását pre-pack keretében a csőd megállapítása előtt előkészítik, és a csőd megállapítását követően végrehajtják, és
  - i. ennek betartását a csőd megállapítása előtt a bíróság által kirendelt kijelölt csődgondnok és kijelölt csődbíró felügyeli, akik azonban nem rendelkeznek jogkörökkel,

- ii. a kijelölt csődgondnoknak a csőd megállapítása előtt a holland jog szerint valamennyi hitelező érdekei és más társadalmi érdekek, mint például a munkahelyek megtartásához fűződő érdek figyelembevételével kell eljárnia, amit a kijelölt csődbírónak kell felügyelnie,
- iii. a kijelölt csődgondnok és a kijelölt csődbíró feladatai nem különböznek a csődgondnokok és a csődbírók feladataitól,
- iv. a szerződést, amelynek alapján a vállalkozást átruházzák, és amelyet pre-pack keretében készítettek elő, csak a csőd megállapítását követően kötik meg és hajtják végre,
- v. a bíróság a csőd megállapításakor szükségesnek tarthatja, hogy a kijelölt csődgondnok vagy a kijelölt csődbíró helyett másik csődgondnokot vagy csődbírót rendeljen ki, és
- vi. a csődgondnokra és a csődbíróra az objektivitással és függetlenséggel kapcsolatos ugyanazon követelmények vonatkoznak, mint az olyan csődeljárásban eljáró csődgondnokra és csődbíróra, amelyet nem előzött meg pre-pack, és e személyek a csőd megállapítása előtti részvételük mértékétől függetlenül a jogköreik alapján kötelesek vizsgálni, hogy a vállalkozásnak (a vállalkozás egy részének) a csőd megállapítása előtt előkészített átruházása valamennyi hitelező érdekeit szolgálja-e – és ennek elutasítása esetén – kötelesek megállapítani, hogy az átruházás nem fog létrejönni, miközben továbbra is jogosultak más okból – például azért, mert más társadalmi érdekek, mint a foglalkoztatás jelentősége az átruházást kizárja – megállapítani, hogy a vállalkozásnak (a vállalkozás egy részének) a csőd megállapítása előtt előkészített átruházására nem fog sor kerülni?

Az uniós jog hivatkozott rendelkezései

A munkavállalók jogainak a vállalkozások, üzletek vagy ezek részeinek átruházása esetén történő védelmére vonatkozó tagállami jogszabályok közelítéséről szóló, 2001. március 12-i 2001/23/EK tanácsi irányelv 5. cikkének (1) bekezdése

A nemzeti jog hivatkozott rendelkezései

Burgerlijk Wetboek (polgári törvénykönyv): 7:662., 7:663. és 7:666. cikk

A tényállás és az alapeljárás rövid bemutatása

- 1 A Heiploeg-vállalatcsoport (a továbbiakban: korábbi Heiploeg), amely egy halmagykereskedést üzemeltetett, különböző vállalkozásokból állt. Miután az Európai Unió 2013. november 27-én e vállalatcsoport négy vállalatával szemben összesen 27 082 000 euró bírságot szabott ki, elkerülhetetlen volt a csőd. A csődöt

követően a tevékenységek nagy részét számos újonnan alapított vállalkozás, többek között a felülvizsgálati eljárásban ellenérdekű felek (a Heiploeg Seafood International BV és a Heitrans International BV, a továbbiakban: új Heiploeg) vették át. A személyzet jelentős részét újra alkalmazták, mindazonáltal kedvezőtlenebb munkafeltételekkel.

- 2 A Heiploeg-vállalkozás átruházását egy úgynevezett pre-pack keretében készítették elő. E tekintetben egy jogszabályokban és közigazgatási rendelkezésekben nem rögzített olyan eljárásról van szó, amelyre az adós csődjének megállapítása előtt kerül sor, és amellyel – lehetséges vevőkkel történő tárgyalások útján – előkészítik a fizetésektelenné nyilvánítandó vállalkozás eladását. A pre-pack abban különbözik a csőd megállapítása előtt előkészített más értékesítési ügyletektől, hogy pre-pack esetén a bíróság „kijelölt csődgondnokot” és „kijelölt csődbírót” rendel ki. E személyek jogállását a törvény nem szabályozza, ezért nem rendelkeznek jogkörökkel. Az a szándék áll fenn azonban, hogy e személyek a később megállapítandó csőd során a csődgondnok és a csődbíró feladatait lássák el. Valójában a feladataikat már korábban elvégzik, hogy a vállalkozás átruházása a csődöt követően nagyon gyorsan megtörténhessen, az üzleti tevékenységek lehetőleg rövid időre álljanak le, és ezáltal biztosítva legyen a jövedelem maximalizálása. Ezenkívül ebben az esetben nagyobb a valószínűsége annak, hogy a személyzet egy részét újra alkalmazni tudják.
- 3 A Hoge Raad (legfelsőbb bíróság, Hollandia) ítélkezési gyakorlata szerint a kijelölt csődgondnoknak – ahogy később a csődgondnoknak is – valamennyi hitelező érdekei szerint kell eljárnia, és ennek során figyelembe kell vennie társadalmi érdekeket is, többek között a foglalkoztatás jelentőségét. A kijelölt csődbíró ezt ugyanolyan módon felügyeli, mint ahogy a formális kinevezése szerint ezt tennie kell. A csődöt követően a csődgondnok és a csődbíró a törvényi szabályozás szerint teljes mértékben köteles vizsgálni, hogy a csőd megállapítása előtt előkészített átruházás valamennyi hitelező érdekeit szolgálja-e. Amennyiben véleményük szerint nem ez a helyzet, meg kell állapítaniuk, hogy ezen átruházás nem jön létre. Ezenkívül e személyek bármikor jogosultak más okból megállapítani, hogy a csőd megállapítása előtt előkészített átruházásra nem fog sor kerülni, például a munkahelyeket érintő következmények miatt.
- 4 A korábbi Heiploeg már a bíróság kiszabásának időpontjától kezdve vizsgálta, hogy a pre-pack eredményes lehet-e. Először felszólították a feleket ajánlattételre, ezt követően a három ajánlattevő közül az egyikkel további tárgyalásokat folytattak. Csak ezután – 2014. január 16-án – rendelt ki a rechtbank Noord-Nederland (észak-hollandiai bíróság, Hollandia) egy kijelölt csődgondnokot és egy kijelölt csődbírót a vállalkozás átruházásának előkészítése céljából. 2014. január 24-én a felülvizsgálati eljárásban ellenérdekű feleket – a tárgyalópartnerekkel mint ügyvezetőkkel – bejegyezték a cégjegyzékbe. 2014. január 28-án következett a csőd, amely csupán egy fél napig tartott. A következő éjszaka közepén aláírták a szerződést, ezáltal végrehajtották a korábbi

vállalkozások átruházását, és a felülvizsgálati eljárásban ellenérdekű felek csaknem megszakítás nélkül folytatni tudták a tevékenységeket.

Az alapeljárásban részt vevő felek főbb érvei

- 5 A felülvizsgálati kérelmet előterjesztő fél a felülvizsgálati eljárásban a Gerechtshof Arnhem-Leeuwarden (Arnhem-Leeuwarden-i fellebbviteli bíróság, Hollandia) azon megállapítását vitatja, hogy a korábbi Heiploeg a 2001/23 irányelv 5. cikke (1) bekezdésének átültetését szolgáló nemzeti jogszabály alapján nem volt kötve a munkavállalóira az átruházás előtt alkalmazandó munkafeltételekhez. Az utóbbi rendelkezés csak akkor alkalmazható, ha először is csődeljárás, másodsor „az átadó vagyónak felszámolása céljából indult [eljárás]”, harmadszor pedig „az illetékes hatóság felügyelete alatt [zajló]” eljárás áll fenn. Az utolsó két feltétel a pre-pack esetében nem teljesül, mivel formálisan kirendelt csődgondnok nélkül tárgyalnak, és a vállalkozást ezt követően *de facto* folytatják. A Bíróság ezt a 2017. június 22-i Federatie Nederlandse Vakvereniging és társai ítéletben (C-126/16, EU:C:2017:489) már megerősítette.

Az előzetes döntéshozatal iránti kérelem indokolásának rövid összefoglalása

- 6 A 2001/23 irányelv 5. cikkének (1) bekezdése szerinti első feltétel a jelen ügyben nem vitatott. A felek egybehangzóan úgy vélik, hogy a korábbi Heiploeg ellen csődeljárást indítottak. Ezenkívül a Gerechtshof (fellebbviteli bíróság) már megállapította, hogy a csőd elkerülhetetlen volt, amit a felülvizsgálati eljárásban tényként rögzítettek.
- 7 A 2001/23 irányelv 5. cikkének (1) bekezdése szerinti azon feltétellel kapcsolatban, hogy az átadó vagyónak felszámolása céljából indult eljárásnak kell fennállnia, a kérdést előterjesztő bíróság megállapítja, hogy a jelen ügyben a pre-pack rendeltetése az volt, hogy elérje valamennyi hitelező jövedelmének maximalizálását. A kijelölt csődgondnokok vizsgálták, hogy ez leginkább azáltal volt-e megvalósítható, hogy a korábbi Heiploeg-et nem részekben értékesítették, hanem gondoskodtak az egyetlen vállalkozásként történő átruházásról, amely vállalkozás folytonossága biztosított volt. Ennek során a csődgondnokok azt is vizsgálták, hogy hány munkahely maradhatott meg. Ezen átruházás szempontjából a kijelölt csődgondnokok tevékenysége alapvető jelentőséggel bírt, mivel a vállalkozás ezáltal egy napnál tovább nem állt le. Ez növelte a jövedelmet.
- 8 Azon feltétellel kapcsolatban, hogy a felszámolásnak az illetékes hatóság felügyelete alatt kell zajlania, a kérdést előterjesztő bíróság megállapítja, hogy a kijelölt csődgondnokoknak és a kijelölt csődbírónak – ahogy a kirendelő bíróság kiemelte – valamennyi hitelező érdekeinek figyelembevételével kellett eljárnia. Ellenőrzés céljából nyilvános jelentésekben kellett beszámolót készíteni. Ha kiderült volna, hogy e céllal ellentétesen jártak el, a csődbíróság úgy határozhatott volna, hogy más csődgondnokokat és más csődbírót nevez ki. Abból a tényből,

hogy ez nem történt meg, megállapítható, hogy valamennyi hitelező érdekei elsőbbséget élveztek.

- 9 Ezenkívül a korábbi Heiploeg átruházását előkészítették ugyan a pre-pack során, a tárgyalások azonban a csőd megállapításakor még nem fejeződtek be. Ez csak a következő éjszaka történt meg. Az időközben formálisan kinevezett csődgondnokokra és csődbíróra ebben az időpontban tehát az a jogi kötelezettség vonatkozott, hogy valamennyi hitelező érdekeinek figyelembevételével járjanak el, ezért dönthettek úgy, hogy nem engedik meg az átruházás létrejöttét. Ennélfogva a pre-pack során a csőd megállapítását megelőzően történt eseményekkel nem üresítették ki az illetékes hatóság általi felügyeletet.
- 10 A kérdést előterjesztő bíróság kiemeli, hogy a Bíróság a Federatie Nederlandse Vakvereniging és társai ítélet 50. pontjában „a kérdést előterjesztő bíróság által elvégzendő vizsgálat szükségességét fenntartva” foglalt állást. Ebből a kérdést előterjesztő bíróság azt vezeti le, hogy egy elé terjesztett ügyben vizsgálnia kell, hogy a Federatie Nederlandse Vakvereniging és társai ítéletben szóban forgóhoz hasonló pre-pack vagy olyan, másfajta pre-pack áll-e fenn, amelyre ezen ítélet nem vonatkozik. Ezenkívül a kérdést előterjesztő bíróság előzetes döntéshozatalra utaló határozatában szereplő, a holland csődjoggal, valamint általánosan a pre-pack céljával és formájával kapcsolatos fejtegetéseket abban az ügyben, amelyben a Federatie Nederlandse Vakvereniging és társai ítéletet hozták, nem terjesztették teljeskörűen a Bíróság elé, így a Bíróság ezeket a fejtegetéseket nem tudta figyelembe venni az ítéletében. Azon kérdés szempontjából, hogy alkalmazandó-e a Federatie Nederlandse Vakvereniging és társai ítélet, jelentőséggel bír továbbá, hogy a korábbi vállalkozás átruházásáról folytatott tárgyalások a jelen ügyben nem egy kapcsolt vállalkozással zajlottak. Abban az ügyben azonban, amelyben a Federatie Nederlandse Vakvereniging és társai ítéletet hozták, ez volt a helyzet. A fenti okokból észszerű kétség merülhet fel a tekintetben, hogy a Bíróság által a Federatie Nederlandse Vakvereniging és társai ítéletben elvégzett vizsgálat a szóban forgóhoz hasonló esetre is vonatkozik-e.